

GRADSKI MUZEJ MAKARSKA

Gradski muzej Makarska

Obala kralja Tomislava 17

21300 Makarska

Temeljem čl. 15. st. 2. Zakona o muzejima (NN 61/18, NN 98/19, NN 114/22, NN 36/24), a u skladu sa Smjernicama za digitalizaciju kulturne baštine i Nacionalnim planom digitalizacije v.d. ravnatelj Josip Karamatić donosi sljedeći:

PLAN DIGITALIZACIJE
GRADSKOG MUZEJA MAKARSKA
ZA RAZDOBLJE 2026.-2030.

UVOD

Digitalizacija je proces pretvorbe teksta, slike, zvuka, pokretnih slika (filmova i videa) ili trodimenzionalnog oblika nekog objekta u digitalni oblik. U slučaju digitalizacije muzejske građe, radi se o procesu koji nam omogućava očuvanje kulturne baštine za buduće naraštaje. Digitalne kopije predmeta omogućavaju i njihovo lakše proučavanje, kao i dostupnost, koja otvara mogućnost pristupa nekom predmetu bez obzira na fizičku udaljenost. Stvaranje digitalnih platformi omogućava uspostavu novih oblika suradnje među stručnjacima i institucijama koji se bave istraživanjem i očuvanjem kulturne baštine. Interaktivni digitalni sadržaji čine kulturnu baštinu pristupačnijom i lakše dostupnijom širokoj publici, a posebno mlađim generacijama koje su otvorenije prema digitalnom sadržaju.

Gradski muzej Makarska je opći muzej kojem gravitira geografsko područje Makarskog primorja, koje obuhvaća prostor između Gradca na jugoistoku pa sve do Dubaca na sjeverozapadu. Toliki prostor obiluje bogatom kulturnom baštinom. Godine 2023. je došlo do spajanja Gradskog muzeja Makarska i Gradske galerije Antun Gojak koje od tada djeluju pod zajedničkim imenom Gradski muzej Makarska.

CILJEVI I SVRHA DIGITALIZACIJE

- ↗ *Digitalizacija radi zaštite izvornika*
- ↗ *Digitalizacija radi poboljšanja dostupnosti građe*
- ↗ *Digitalizacija na zahtjev*
- ↗ *Digitalizacija radi implementacije u fizičku izložbu*
- ↗ *Digitalizacija radi vidljivosti na digitalnim platformama*
- ↗ *Digitalizacija radi edukacije*

Gradski muzej Makarska provesti će digitalizaciju radi ostvarivanja zadanih ciljeva i svrhe utvrđene Planom digitalizacije kulturne baštine koje je donijelo Ministarstvo kulture i medija.

U samom fundusu Gradskog muzeja Makarska nalazi se 10 zbirki, a to su redom Arheološka zbirka - građa sa arheoloških nalazišta sa cijele Makarske rivijere i Zabiokovlja; Zbirka razglednica - razglednice svih naselja na području Makarskog primorja; Zbirka fotografija - fotografije ljudi i naselja na Makarskom primorju, te velika kolekcija fotografija

iz Zbjega u El Shatt; Zbirka karata - zemljopisne i katastarske karte Makarskog primorja i okolice; Numizmatička zbirka - zbirka kovanog i papirnatog novca od vremena Antika do modernih vremena; Zbirka plakata - plakati i prospekti iz raznih vidova društvenog života- kino, turizam, kultura, politika itd.; Etnološka zbirka - predmeti i etnološka građa iz kulture i života ljudi s područja Makarskog primorja; Kulturno - povijesna zbirka - zbirka obuhvaća razne vrste građe: oružja, oruđa i uporabnih predmeta sa područja Makarskog primorja kao i nekoliko komada umjetničkih djela; Zbirka Donacija Gojak - obuhvaća isključivo djela lokalnog makarskog umjetnika Antuna Gojaka (1907.-1986.); Zbirka suvremenih autora - zbirka djela suvremenih lokalnih autora ili lokalne tematike vezane za Makarsko primorje.

PLAN PROVEDBE DIGITALIZACIJE PO POJEDINIM ZBIRKAMA

U razdoblju od 2026. do 2030. planira se postupak digitalizacije koja će primarno obuhvatiti muzejske predmete iz svih zbirki, a prema mogućnostima i muzejsku dokumentaciju. Pri izboru predmeta za digitalizaciju posebna će se pažnja posvetiti važnijim predmetima te osobito osjetljivim predmetima radi njihove zaštite. U provedbi digitalizacije sudjelovat će stručni djelatnici Gradskog muzeja Makarska (kustosi), dok će zahtjevnija postupanja obrade i pripreme građe za potrebe digitalizacije iziskivati i mogući angažman visokokvalificiranih i iskusnijih vanjskih suradnika.

Arheološka zbirka

Zbirka koja obuhvaća 2180 predmeta uz veliku količinu studijskog materijala. Arheološka zbirka Gradskog muzeja Makarska putem nalaza kao materijalnih dokaza svih razdoblja ljudske egzistencije obuhvaća gradsko područje, šire primorje i Zabiokovlje.

Većina predmeta pristigla je putem arheoloških istraživanja Gradskog muzeja. Brojčano je najistaknutije zemljano posuđe ili keramika od ranog neolitika do srednjeg vijeka. Među njima su, i za područje Hrvatske, raritetni pojedini nalazi s lokaliteta Sv. Petar u Makarskoj. Takvi su dijelovi oslikane grčke posude geometrijskog stila iz druge polovine 8. st. pr. Kr. te egipatskog stakla iz 1. st. pr. Kr. Latinski natpisi predstavljaju okosnicu ranog rimskog razdoblja i najreprezentativnije spomenike izrađene u kamenu.

Razdoblje kasne antike osobito predstavljaju metalni nalazi, koji očituju dugotrajnost istočnomediteranskih radioničkih tradicija u zanatskoj izradi i stilskoj obradi predmeta u 6. st. Takvi su dijelovi kadionice ili kandila te križolika fibula sa Sv. Petra. S druge strane, emajlirani dio romaničkog križa iz crkve Sv. Martina u Kotišini, s prikazom simbola orla Sv. Ivana ev., reprezentativni je pokazatelj zapadnjačke umjetnosti i samim mjestom izrade u francuskim radionicama Limogesa tijekom druge polovine 12 st. istim kulturnim okvirima Zapada pripadaju i kasnije devocionalije iz arheološke zbirke, svetačke medaljice i križići 17.-18. st.

Novovjekovni su kulturni pokazatelji širine korištenja i zastupljenosti lako dostupnih serijski načinjenih predmeta. U navedenom razdoblju pristupiti će se temeljitoj digitalizaciji svih predmeta koji su dio zbirke.

Numizmatička zbirka

Zbirka se sastoji od 660 predmeta uz dodatnih 50 predmeta iz podzbirke Numizmatika-Antika. Zbirku predmeta čini kovani i papirni novac država čiji je sastavni dio bila i današnja Republika Hrvatska u 20 st. (Austro-Ugarska, Kraljevstvo SHS, Kraljevina SHS, Kraljevina Jugoslavija, NDH te FNRJ i SFRJ). Manji dio predmeta čine kovanice iz vremena antike te kovani novac iz cijeloga svijeta. Predmeti iz zbirke pripadaju razdoblju od antike do 21. stoljeća. U nastavku procesa pristupiti će se provođenju digitalizacije zbirke za potrebe realizacije virtualnih izložbi i virtualne prezentacije sadržaja.

Zbirka karata

Zbirka karata sastoji se od 95 predmeta te sadrži razne vrste karata i zemljovida Makarske i Makarskog primorja. Od šireg područja koje obuhvaća dijelove Republike Hrvatske i država bivše SFRJ, do karata iz ranijih vremena koje također opisuju isto područje. U procesu digitalizacije pristupiti će se izradi kvalitetnih digitalnih verzija koje će se moći koristiti za realizaciju virtualnih kataloga, izložbi i slično.

Zbirka fotografija

Ova zbirka broji ukupno 2396 fotografija i pojedinačno je najveća zbirka koja se nalazi u fundusu Gradskog muzeja Makarska. Fotografija je jedan od nebrojivih genijalnih izuma 19. stoljeća koji je imao snažan utjecaj na svakodnevni život i razvoj čovječanstva. Kao takva, snažno je utjecala i na muzejsku djelatnost, bilo kao muzejski predmet ili kao sredstvo dokumentiranja muzejskih predmeta.

U integriranom muzejskom informacijskom sustavu Modulor++ koji Gradski muzej Makarska koristi za inventarizaciju građe, upisano je 2396 fotografija, a one prikazuju raznovrsne motive, od motiva grada Makarske, Makarskog primorja, starog stanovništva grada, nogometnih i sportskih klubova, planine Biokovo, pa do fotografija potresa iz 1962. godine.

Više od polovice navedenih, točnije njih 1239, prikazuje motive vezane uz zbjeg u El Shatta. Fotografije su nastale između 1944. i 1946. godine, kada je veliki broj Primoraca bio primoran napustiti vlastita ognjišta i brodovima otići u Zbjeg najprije na otoke Vis, Hvar i Brač, a potom preko južne Italije sve do konačnog odredišta Egipta.

Navedene su fotografije dokument prilagodbe na život u izbjeglištvu, a prikazuju segmente života i svakodnevicu u zbjegu. Najveći dio fotografija čine pojedinačni i skupni portreti sudionika zbjega te fotografije koje prikazuju svakodnevicu partizanskih boraca invalida i djelatnost saniteta, a rjeđe su fotografije koje bilježe kulturne priredbe i izložbe te umjetničke ili nadgrobne spomenike. Nakon osiguravanja nabave uređaja i sređivanja infrastrukture pristupiti će se procesu digitalizacije. U provedbi procesa digitalizacije pristupiti će se temeljitoj obradi fotografija i skeniranju istih u kvalitetnijem obliku kako bi se mogle koristiti pri realizaciji virtualnih izložbi i biti dostupne široj javnosti.

Zbirka razglednica

Zbirka razglednica broji 740 razglednica s tematikom Makarskog primorja i šire okolice. U Muzeju je inventirano 740 razglednica koje prikazuju krajolik i prostor Makarskog primorja. Prikazuju krajolik, gradsku jezgru, kao i prirodne ljepote svih mjesta na prostoru cjelokupnog Makarskog primorja. Razglednice iz Muzeja dokumentiraju i svojim vizualnim sadržajem svjedoče o turističkom razvoju i svakodnevici na obali, počevši od kraja 70-tih

godina, pa sve do kraja 2000-ih. Kao takve, one su važan i izniman predmet baštine te njihovo što trajnije očuvanje mora biti jedan od glavnih zadataka Gradskog muzeja Makarska.

Najstarije razglednice datiraju s kraja 19. stoljeća, dok je većina nastala u drugoj polovici 20. stoljeća, a obuhvaćaju raznolike motive krajolika, gradske jezgre grada Makarske i okolnih naselja te dalmatinske svakodnevice. One ranijeg datuma su većinom monokromne, dok su razglednice od s druge polovice 20. stoljeća u boji. U zbirci se nalaze neposlane i poslane razglednice, a potonje je često moguće precizno datirati.

U procesu digitalizacije razglednice će biti obrađene kako bi se izradili kvalitetni digitalni oblici koji bi se mogli iskoristiti u realizaciji virtualnih izložbi i kataloga.

Kulturno- povijesna zbirka

Ova zbirka se sastoji od 551 predmeta koji obuhvaćaju razne vrste umjetničkih djela, oružja i oruđa, heraldičkih predmeta te predmeta iz raznih donacija građana koji potječu ili tematski imaju veze sa Makarskim primorjem.

Pri provođenju procesa digitalizacije pristupit će se izradi kvalitetnijih digitalnih verzija predmeta (skenova, fotografija) koji će omogućiti realizaciju virtualnih izložbi, kataloga i slično.

Etnografska zbirka

Zbirka se sastoji od 316 predmeta iz različitih područja svakodnevnog života stanovništva Makarske i Makarskog primorja, ali i šire. Pri provođenju digitalizacije pristupiti će se izradi kvalitetnijih verzija za potrebe realizacije virtualnih izložbi, kataloga i slično.

Zbirka plakata

Ova zbirka sastoji se od 870 predmeta. U njoj se čuvaju plakati još od vremena neposredno nakon Drugog svjetskog rata. Plakati se većinom odnose na teme lokalnog i međunarodnog turizma, lokalno i državno političke razine, raznih lokalnih manifestacija, plakata iz djelatnosti starog kina u Makarskoj te izložbi u organizaciji Gradskog muzeja Makarska.

U procesu digitalizacije pristupiti će se izradi kvalitetnijih digitalnih verzija predmeta koji bi se mogli iskoristiti u realizaciji virtualnih izložbi, kataloga i slično.

↗ Zbirka Donacija Gojak

Zbirka sadrži djela makarskog akademskog slikara Antuna Gojaka (1907.-1986.) koja su donirana Gradskom muzeju Makarska. Zbirka sadrži 333 muzejska predmeta. U nastavku digitalizacije pristupit će se izradi kvalitetnijih digitalnih verzija predmeta za potrebe realizacije digitalnih izložbi, kataloga i slično.

↗ Zbirka suvremenih autora

Ova zbirka sadrži 429 predmeta koji su djela autora sa područja Makarske rivijere, kao i onih autora koji su sudjelovali na umjetničkim rezidencijama i radionicama u organizaciji nekadašnje Gradske galerije Antun Gojak. Kako je već navedeno Gradska galerija Gojak i Gradski muzej Makarska spojeni su 2023. u jednu instituciju - Gradski muzej Makarska. U razdoblju provedbe digitalizacije pristupiti izradi kvalitetnijih digitalnih verzija za potrebe realizacije virtualnih izložbi, kataloga i slično.

↗ Sekundarna dokumentacija

U fondusu Gradskog muzeja Makarska nalaze se audiovizualna građa, hemeroteka i fototeka, te dokumentacija o radu i povijesti Gradskog muzeja Makarska. U sklopu provođenja procesa digitalizacije pristupiti će se i digitalizaciji ove građe nakon što se osigura adekvatna oprema koja će omogućiti digitalizaciju iste. Što se tiče audiovizualne građe, ta građa je dijelom digitalizirana, ali je potrebno pretvoriti u kvalitetniji oblik koji će biti pogodniji za realizaciju digitalnih izložbi, kataloga i slično, te za njeno čuvanje.

CILJEVI PROVEDBE PLANA DIGITALIZACIJE 2026.-2030.

U razdoblju od 2026. do 2030. godine Gradski muzej Makarska planira realizirati potpunu digitalizaciju postojećih zbirki razglednica, fotografija, numizmatike, plakata, karata te oko 30% sekundarne muzejske dokumentacije.

U prvoj godini provedbe digitalizacije planiramo digitalizirati oko 550 jedinica građe. Muzej je opremljen osnovnom opremom za digitalizaciju te posjeduje dva skenera standardnog formata koji zadovoljavaju tehničke karakteristike koje je odredilo Ministarstvo kulture i medija. Za potrebe digitalizacije zahtjevnijih predmeta i većih formata angažirati će se iskusni vanjski suradnici u skladu sa mogućnostima Gradskog muzeja Makarska.

Plan digitalizacije muzejske građe i dokumentacije Gradskog muzeja Makarska za razdoblje 2025. – 2030. izradio je kustos Toni Urlić.

U Makarskoj, 18. ožujka 2026.

UR-BROJ: 116/1-2026

.D. RAVNATELJ

JOSIP KARAMATIĆ